

17.05.2019

POL-2019-18843

Liikenne –ja viestintäministeriö

Liikenne –ja viestintäministeriön lausuntopyyntö LVM/1847/03/2018, 12.4.2019

Poliisihallituksen lausunto liikenne- ja viestintäministeriön arviomuistiosta EASA-asetuksen voimaantuloon liittyvistä ja eräistä muista kansallisista ilmailulainsäädännön muutostarpeista

Liikenne- ja viestintäministeriö on pyytänyt Poliisihallituksesta lausuntoa arviomuistiosta EU:n siviili-ilmailun turvallisuutta ja Euroopan unionin lentoturvallisuusvirasto EASA:a koskevan EU:n perusasetuksen (EU) 2018/1139 (EASA-asetus) voimaantuloon liittyvistä ja eräistä muista kansallisista ilmailulainsäädännön muutostarpeista.

Poliisihallituksen lausunto

Uuden EASA-asetuksen tavoitteena on ilmailun korkean turvallisuustason parantaminen mm. siirtymällä tietyiltä osin kohti riski- ja suorituskykyperusteista turvallisuussäätelyä ja valvontaa. Muistiossa mainitaan kevyen ilmailun opt-out-mahdollisuus EASA-asetuksesta. Turvallisuusviranomaisen näkökulmasta olisi kaikkien etu, että näistä säädetään mahdollisimman tarkasti, sillä pienkoneilla voi tehdä ja onkin jo tehty tuhoisia terrori-iskuja. Lisäksi käytännössä on havaittu, että eniten vaaraa näyttävät aiheuttavan juuri alailmatilassa lentävät keveisiin painoluokkiin kuuluvat koneet. Jää ilmailuasiantuntijoiden harkittavaksi, miten niitä koskevan sääntelyn osalta on järkevää menetellä. Joka tapauksessa on tärkeää, että nykytilanteeseen saadaan selkeä parannus.

Poliisihallituksen näkemyksen mukaan valtion ilmailu tulee ehdottomasti säilyttää kansallisen sääntelyn piirissä. Tähän ei nähdä mitään muuta järkevää vaihtoehtoa. Suomessa viranomaistoiminta on kansainvälisesti vertaillen ammattimaista ja korkeatasoista, ja lisäksi erityisesti miehittämätöntä ilmailua käytetään aktiivisesti hyödyksi. Valtion ilmailun osalta ainoa selkiyttämistä vaativa seikka on vapaaehtoisten ja muiden viranomaisia avustavien toimijoiden lentotoiminnan status. Poliisin tulokinnan mukaan nykytilanteessa ei kuitenkaan pitäisi olla epäselvää, eli esimerkiksi poliisijohtoisella tehtävällä poliisin pyynnöstä lentotoimintaa harjoittava taho edustaisi valtiota ilmailua.

Komission ehdottamat ikärajat koetaan asiallisiksi, mutta vanhempien valvonnassa tapahtuva harrastustoiminta tulisi Poliisihallituksen näkemyksen silti turvata nuoremmillekin.

Poliisihallituksen näkemys EASA:n asetuksesta riippumattoman ilmailulainsäädännön tarpeista:

1. Ilmatilan hallinnasta ja ilmaliikennepalvelujen tarjonnasta päätettäessä tulisi poliisin turvallisuusviranomaisena olla aktiivisesti mukana kansallisesa päätöksenteossa.
2. Jos jatkossa mahdollistetaan miehittämättömän ilma-aluksen lennättäminen näköyhteyden ulkopuolella, tulisi tähän määritellä tutkinto ja lennätys tulisi mahdollistaa vasta tutkinnon antamalla luvalla. Tämä ei kuitenkaan koskisi valtion ilmailua. Lisäksi tulisi harkita, voidaanko EVLOS-lennot mahdollistaa jatkossakin. Viranomaistoiminnassa EVLOS-lennot laajentavat selkeästi miehittämättömän ilmailun hyödyntämismahdollisuuksia.

Ilmatilan rajoitustarpeiden ja ilmailun yhteensovittamisen osalta on ennen kaikkea tarve löytää toimiva tekninen ratkaisu ilmatilan varaamiseksi ja valvomiseksi. Reaaliaikainen ja luotettava ilmatilannekuva nähdään erityisen tärkeäksi valtion ilmailun ja sotilasilmailun yhteensovittamiseksi, mutta myös alailmatilan kokonaisvaltaisen hallinnan mahdollistamiseksi. Poliisi on periaatteessa tyytyväinen nykytilanteeseen, jossa ilmailulain nojalla voidaan tarvittaessa perustaa nopeastikin tilapäisiä vaara- ja rajoitusalueita. Käytännössä tilanne on kuitenkin epätydyttävä, sillä kenelläkään toimijalla ei ole teknisesti mahdollisuutta pitää yllä reaaliaikaista ilmatilannekuvaa.

Viranomaiset käyttävät ns. vapailla 2.4 ja 5.8 GHz taajuuksilla toimivia miehittämättömiä ilma-alusjärjestelmiä. Näiden järjestelmien radioviestinnän luottamuksellisuutta koskevan sääntelyn purkaminen aiheuttaisi merkittävää vaaraa viranomaistoiminnalle. Turvallisuuden takaamiseksi sääntelyä ei tule purkaa ainakaan siten, että se vaikuttaa viranomaistoimintaan. Mikäli muutoksia tehdään, tulee niiden vaikutukset Poliisihallituksen näkemyksen mukaan arvioida tarkoin.

Poliisitarkastaja

Heikki Kallio

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu asianhallintajärjestelmässä. Poliisi 17.05.2019 klo 13:04. Allekirjoituksen oikeellisuuden voi todentaa kirjaa-
mosta.

Jakelu

Liikenne- ja viestintäministeriö, kirjaamo@lvm.fi

Tiedoksi

Poliisihallitus, Esikunnan virkaposti
Poliisihallitus, rikosylitarkastaja Maarit Salomaa